

Przewodnik krok po kroku

Fotografia krajobrazowa

według Scotta Kelby'ego

Scott Kelby

Helion

Tytuł oryginału: The Landscape Photography Book: The step-by-step techniques
you need to capture breathtaking landscape photos like the pros

Tłumaczenie: Piotr Cieślak

ISBN: 978-83-283-9760-6

© Helion S.A. 2020, 2022. Authorized translation of the original English title:
The Landscape Photography Book © 2019 by Scott Kelby, published by Rocky Nook, Inc.

All images © Scott Kelby unless otherwise noted.

Photoshop and Lightroom are registered trademarks of Adobe Systems Incorporated.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any
form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording
or by any information storage retrieval system, without permission from the Publisher.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu
niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą
kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym,
magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi
bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były
kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie,
ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich.
Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne
szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63

e-mail: helion@helion.pl

WWW: <https://helion.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<https://helion.pl/user/opinie/fkpkpv>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Printed in Poland.

- [Kup książkę](#)
- [Poleć książkę](#)
- [Oceń książkę](#)

- [Księgarnia internetowa](#)
- [Lubię to! » Nasza społeczność](#)

Spis treści

Rozdział 1.

001

NAJWAŻNIEJSZY SPRZĘT

Są rzeczy, które po prostu trzeba mieć

Będziesz potrzebował solidnego statywu	002
Unikaj używania środkowej kolumny statywu	003
Rozsuwanie nóg statywu	004
Dociążanie w celu zwiększania stabilności	005
Rozstawianie nóg	006
Platypod — sposób na ujęcia z bardzo niskiej perspektywy	007
O zaletach głowic kulowych	008
Wężyk spustowy	009
Poziomowanie horyzontu, metoda pierwsza	010
Poziomowanie horyzontu, metoda druga	011
Wygoda stosowania szybkozłazczki i uchwytu typu „L”	012
Polaryzator kołowy w torbie każdego pejzażysty	013
Przyda Ci się filtr gradientowy	014
Zapewne przyda Ci się też filtr szary	015
Poprawianie czytelności wyświetlacza LCD w jasnym świetle	016
Przyda Ci się mała, silna latarka	017
Najlepsza rzecz pod słońcem: taśma gaffa	018
Dobra, tania ściereczka do obiektywu	019
Jakiego typu kart pamięci używać?	020
Dysk twardy do archiwizowania danych po sesji	021
Zapasowe akumulatory (przydają się zwłaszcza podczas mrozów)	022
Dobry plecak (ale nie za duży)	023

Rozdział 2.

025

USTAWIENIA APARATU I OBIEKTYWY

Jak wybrać odpowiednie parametry

Przełącz aparat na najniższą realną czułość ISO	026
Fotografuj w trybie preselekcji przysłony	027
Jakie wartości przysłony ustawiać?	028
Jaki wybrać czas naświetlania?	029
Zapisuj zdjęcia w postaci RAW (mają większą rozpiętość tonalną)	030
Nie krępuj się i włącz ostrzeżenia przed przepaleniami	031
Czy ostrzeżenie przed przepaleniami jest naprawdę dokładne? No cóż... Nie	032
Jak radzić sobie z przepaleniami	033
Którego trybu pomiaru ekspozycji używać?	034
Kiedy używać pomiaru punktowego?	035
Zmiana balansu bieli na „pochmurny dzień”	036
Jak sprawdzić ostrość zdjęć w trakcie sesji	037
Sztuczka z ustawianiem ostrości w trybie Live View	038
Jakiego trybu ustawiania ostrości użyć?	039
Funkcja wstępnego podnoszenia lustra	040

Alternatywa dla wężyka spustowego	041
Obiektyw szerokokątny (jaki i dlaczego)	042
Kiedy używać szkła ultraszerokokątnych?	043

Rozdział 3.

045

ZANIM ZACZNIESZ FOTOGRAFOWAĆ

Jak zadbać o sukces

Zrób rekonesans	046
Zaczynij od Pinteresta	047
A potem odwiedź 500px.com	048
Mapy i obrazy Google	049
Zwiady w miejscu przeznaczenia	050
Piękny krajobraz to temat na piękne zdjęcie krajobrazowe	051
Kiedy fotografować: świt	052
Kiedy fotografować: zmierzch	053
Co fotografować o innych porach	054
Fotografowanie o błękitnej godzinie	055
O której godzinie przybyć na miejsce, aby zdążyć na sesję o świcie	056
Co zrobić w przeddzień sesji o wschodzie słońca	057

Rozdział 4.

059

KOMPOZYCJA

Kadr to podstawa!

Wybór miejsca fotografowania	060
Zdjęcie pionowe czy poziome?	061
Gdzie ustawiać ostrość	062
Ostrzenie na nieskończoność	063
Gdzie umiejscowić linię horyzontu	064
Kierowanie wzrokiem widza	065
Przyciąganie uwagi za pomocą przestrzeni negatywnej	066
Przyciąganie uwagi za pomocą światła	067
Dlaczego warto ująć obiekt na pierwszym planie	068
Potrzebny jest czytelny temat	069
Upraszczaj scenę	070
Unikaj zbędnych detali na krawędziach kadru, które psują ujęcie	071
Dlaczego na zdjęciach potrzebne są chmury	072
Lustrzane odbicia w wodzie	073
Robienie dobrych zdjęć gór	074
Góry w tle	075
Fotografowanie gór z niskiej perspektywy	076
Słońce w kadrze	077
Fotografowanie przed złą pogodą lub gdy zaczyna się wypogadzać	078
Oglądaj prace innych fotografów krajobrazowych	079

Spis treści

Rozdział 5.

081

ZDJĘCIA HDR I PANORAMY

Będzie o zdjęciach HDR i panoramach!

Przewaga zdjęć panoramicznych nad szerokim kątem	082
Ustawienia aparatu do zdjęć panoramicznych	083
Wybierz do zdjęć panoramicznych obiektyw wprowadzający jak najmniej zniekształceń	084
Zadbaj o wypoziomowanie aparatu	085
Wypośrodkowanie aparatu	086
Trzy zalety fotografowania w pionie	087
Przy fotografowaniu pionowo ustaw wcięcie głowicy po lewej stronie	088
Tajemnica idealnie połączonych panoram	089
Trik z dwoma palcami ułatwiający montaż panoram	090
Sztuczka pozwalająca wykadrować jak najmniej	091
Działaj szybko	092
Panoramy pionowe	093
Panoramy wielorzędowe	094
Jak połączyć zdjęcia w panoramę	095
Automatyczne kadrowanie czy „wypaczanie obwiedni”?	096
Kwestia porządku, czyli tworzenie stosów zdjęć panoramicznych	097
Drukowanie panoram	098
Jak robić zdjęcia HDR	099
Łączenie zdjęć w obraz HDR	100
Tworzenie panoram HDR	101

Rozdział 6.

103

DŁUGIE EKSPOZYCJE

Sztuka ukazywania ruchu

Wszystko zaczyna się od statywu i wężyka spustowego	104
Zacznij od autofokusa, potem przełącz aparat w tryb manualny	105
Wyłącz stabilizację obrazu	106
Ustawianie czułości ISO	107
Na jak długo otworzyć migawkę?	108
Jak zrobić zdjęcie dłuższe niż 30 sekund	109
Zasłoń wizjer, aby uniknąć „przeciekania” światła	110
Dlaczego warto zablokować wężyk spustowy	111
Będziesz potrzebował filtra szarego (ND)	112
Łączenie filtrów szarych w celu przedłużenia ekspozycji	113
Ustawianie ostrości w trybie Live View	114
Drugie zdjęcie w trybie preselekcji przysłony w celu zaakcentowania ostrości	115
Redukcja szumów przy długiej ekspozycji	116
Jedwabista woda w strumieniach i wodospadach	117
Pokaż ruch chmur	118
Malowanie światłem	119

Rozdział 7.**121****ROZGWIEŹDZONE NIEBO I DROGA MLECZNA***Uwiecznianie niebios*

Twój cel: zdjęcie krajobrazowe z rozgwieżdżonym niebem	122
Unikaj miejsc zanieczyszczonych światłem	123
Sprawdź pogodę, bo będziesz też potrzebował bezchmurnego, czystego nieba!	124
Księżyc — Twój wróg	125
Droga Mleczna jest widoczna tylko przez kilka miesięcy w roku	126
Gdzie konkretnie szukać Drogi Mlecznej? Odpowiedź znajdziesz w aplikacji	127
Czerwona czołówka do fotografowania nocą	128
Stabilizacja aparatu	129
Powinieneś fotografować w trybie manualnym	130
Właściwa wartość przysłony	131
Dobór czasu naświetlania	132
Kiedy podbić czułość ISO	133
Powinieneś fotografować w trybie RAW	134
Użyj obiektywu o bardzo szerokim kącie widzenia	135
Wyłącz stabilizację obrazu	136
Jak ustawić ostrość na gwiazdach, metoda pierwsza	137
Jak ustawić ostrość na gwiazdach, metoda druga	138
Ustawianie ostrości w trybie Live View	139
Superostre gwiazdy dzięki funkcji „focus peaking”	140
Oświetlanie pierwszego planu, metoda pierwsza	141
Oświetlanie pierwszego planu, metoda druga	142
Edytowanie zdjęć Drogi Mlecznej	143

Rozdział 8.**145****OBRÓBKĄ ZDJĘĆ***Daj zwykłym zdjęciom szansę zabłysnąć!*

Otwieranie zdjęć JPEG i TIFF w Camera Raw	146
Wybierz lepszy punkt wyjścia	147
Zacznij od ustawienia balansu bieli	148
Kreatywny balans bieli	149
Ustaw punkty bieli i czerni	150
Ustawianie suwaka ekspozycji	151
Korygowanie przepaleń	152
Rozjaśnianie cieni	153
Akcentowanie szczegółów i tekstur	154
Zwiększanie nasycenia barw	155
Efekt filtra połówkowego	156
Kadrowanie i prostowanie	157
Konwersja na czerń i biel	158
Dwa sposoby zwiększania kontrastu	159

Spis treści

Usuwanie zamglenia	160
Korygowanie mankamentów obiektywu	161
Usuwanie fioletowych lub zielonych otoczek (aberracja chromatyczna)	162
Wyostrzanie zdjęć krajobrazowych	163
Tworzenie odbić	164
Usuwanie poświaty	165
Przetwarzanie stosu zdjęć	166
Trik z błękitnym niebem	167
Korekcja automatyczna jako punkt wyjścia	168
„Baśniowy” wygląd	169
Zastępowanie chmur, technika pierwsza	170
Zastępowanie chmur, technika druga	171
Usuwanie niepożądanych detali	172
Redukcja szumów tylko tam, gdzie to potrzebne	173
Łączenie zdjęć o długiej ekspozycji	174
Wyrazisty księżyc dzięki łączeniu zdjęć	175

Rozdział 9.

177

JESZCZE WIĘCEJ PORAD

Naprawdę jest ich jeszcze więcej? O tak!

Dlaczego warto mieć pokrowiec przeciwdeszczowy	178
Jak osuszyć zamoknięty sprzęt	179
Odbicia w małych stawach lub kałużach	180
Pochmurne dni, czyli o zaletach naturalnego softboksu	181
Nie używaj trybu czarno-białego w aparacie	182
Krajobraz i ludzie	183
Mgielka tajemnicy i efekty atmosferyczne	184
Jak zapobiec zaparowaniu obiektywu	185
Sekret pięknego nieba	186
Jak uwiecznić szczegóły księżyca	187
Wydłużanie pracy akumulatorów w mroźny dzień	188
Tworzenie smug światła na zdjęciach lasu	189
Gwiazdziste promienie słońca	190
Zwiększanie głębi ostrości za pomocą stosu zdjęć	191
Jak uniknąć zakurzenia matrycy	192
Zmiana obiektywów w plenerze	193
Aplikacja pełniąca funkcję asystenta fotografa krajobrazowego	194
Fotografia poklatkowa	195

Rozdział 10.

197

PRZEPISY NA ZDJĘCIA KRAJOBRAZOWE*Gotowe receptury na wysmakowane fotografie*

Większość przepisów wymaga tych dwóch rzeczy	198
Kompozycja z liniami wiodącymi	199
Lustrzane odbicia	200
Wyrazisty element na pierwszym planie	201
Pełne dramaturgii niebo	202
Szczyty górskie	203
Wodospady	204
Strumienie z aksamitnie miękką wodą	205
Wschód słońca nad morzem	206
Krajobraz dzienny	207
Woda przy długiej ekspozycji	208
Krajobraz HDR	209
Góry na kilku planach	210
Prostota	211
Zdjęcia panoramiczne	212
Szeroki kąt i żabia perspektywa	213
Efekty atmosferyczne	214
Kaniony szczelinowe	215

Rozdział 6.

Długie ekspozycje

Sztuka ukazywania ruchu

Muszę przyznać, że jestem wielkim miłośnikiem długich ekspozycji. Im dłuższa, tym dla mnie lepsza, co nasunęło mi pomysł pewnego wynalazku. Nigdy i nikomu o nim nie mówiłem, ale teraz podzielę się z Tobą tą małą tajemnicą (a jeśli zapoczątkujesz na Kickstarterze kampanię i uda Ci się zrealizować ten pomysł, pierwszy popędzę na zakupy). Wpadłem na to podczas trwającej 14 minut ekspozycji pewnego kanału (użyłem dwóch nałożonych na siebie filtrów szarych: 10x i 6x). Stoję sobie więc i stoję beczynnie, gdy nagle mnie olśniło: „Stoję i nic nie robię. A mógłbym siedzieć i się relaksować, gdyby ktoś wymyślił Krzesło do Długich Ekspozycji”. Coś niedużego i lekkiego, co można byłoby rozłożyć od razu po naciśnięciu spustu migawki. Wyposażonego w uchwyt na napój i boczną kieszonkę na przysmaki. I nie, nie mogłoby to być zwykłe krzesło turystyczne — jesteśmy fotografami, a sprzęt turystyczny jest za tani. Coś fotograficznego musi być znacznie droższe (co najmniej trzy razy droższe, jeśli miałoby zastosowanie w filmowaniu). Wyobraź sobie, o ile więcej długich ekspozycji byś robił, gdybyś od razu po naciśnięciu spustu migawki mógł się zanurzyć w cudownie wygodnym, wypasionym, profesjonalnym krześle fotograficznym... (Fot-elu?). Wyobraź sobie, z jaką zazdrością patrzyłby inni fotografowie, jak sięgasz do bocznej kieszonki i wykrzykujesz radośnie: „Rany, a co ja tu mam? Cheetosy?!”. Albo jeszcze lepiej: „Cóż to takiego? Ciepłe nachosy i dip?”. Albo co tam, idźmy na całość: „Rany, cóż to?! Homar thermidor zapiekany w serze gruyère?”. Ja wiem i Ty wiesz, że na widok tego wynalazku ci nieszczęśnicy zemdleliby i zwinęliby się na ziemi w pozycji embrionalnej. A jeśli chciałbyś czegoś naprawdę wyjątkowego, zawsze mógłbyś opracować wersję z dosztytami po bokach zasobnikami: po lewej stronie na paczkę krakersów, a po drugiej na ser w sprayu... Deszczu pieniędzy, przybyszaj! Pamiętaj, usłyszałeś to ode mnie.

Wszystko zaczyna się od statywu i wężyka spustowego

Cała koncepcja długich ekspozycji sprowadza się do otwarcia migawki aparatu przez długi czas (od kilku sekund do kilku minut). Podczas naświetlania aparat nie może drgnąć nawet odrobinę. Każdy ruch, nawet niewiarygodnie drobny, spowoduje rozmycie zdjęcia, które będzie się nadawało tylko do skasowania. Niewątpliwie powinienes więc zamontować aparat na czymś stabilnym. Powinienes też zadbać o to, by nie poruszyć aparatem podczas naciskania spustu migawki, potrzebujesz więc wężyka spustowego lub pilota zdalnego sterowania — w najgorszym razie użyj samowyzwalacza (zob. strona 41), aby aparat był stabilny jak skała.

Zacznij od autofokusa, potem przełącz aparat w tryb manualny

Docelowo będziesz zakładał na obiektyw bardzo ciemny filtr szary — tak ciemny, że autofocus aparatu może nie sprostać ustawieniu ostrości. Powinieneś więc ją nastawić jeszcze przed zamontowaniem filtra. Dopiero potem, po ustawieniu ostrości, przełącz aparat (przy użyciu suwaka znajdującego się zwykle z boku obiektywu) w tryb manualny. To wszystko. (Przynajmniej na razie).

Wyłącz stabilizację obrazu

Jeśli masz obiektyw wyposażony w system redukcji drgań lub innego rodzaju mechanizm stabilizacji, wyłącz go na czas robienia zdjęć z długim czasem naświetlania. Aparat jest zamontowany na statywie, nie trzeba go więc stabilizować (powinien stać bez ruchu). Systemy takie jak VR czy IS doszukują się najdrobniejszych wibracji, którym mogłyby przeciwdziałać, a odpowiedzialny za to mechanizm sam będzie wprowadzał drobne drgania. Przy fotografowaniu z ręki nie ma to znaczenia, lecz jeśli robisz zdjęcia ze statywu, może to spowodować spadek ostrości zdjęcia (tak!). Po prostu użyj więc przełącznika znajdującego się na obiektywie¹.

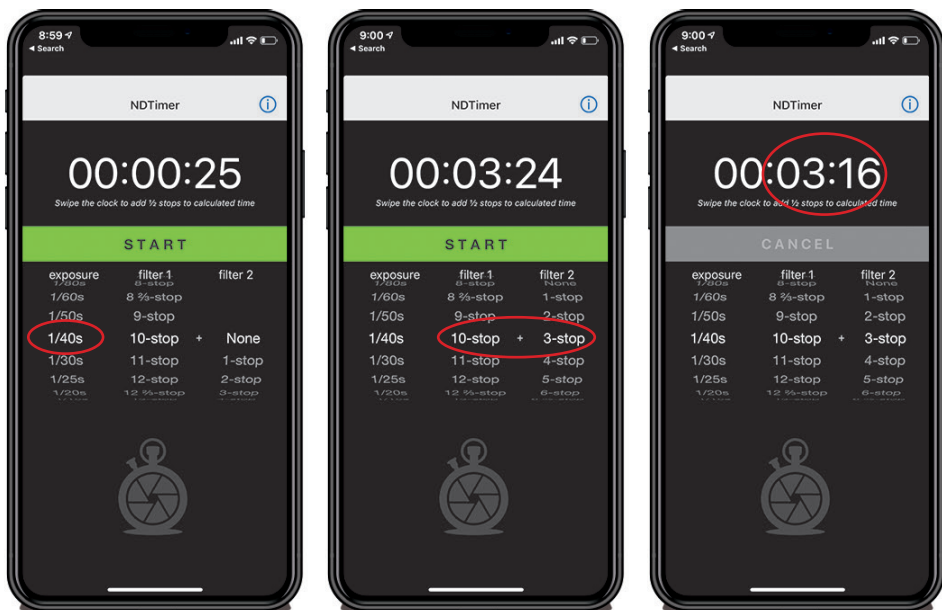
¹ W przypadku aparatów fotograficznych wyposażonych w stabilizację matrycy przełącznik znajduje się na korpusie — *przyp. tłum.*

Ustawianie czułości ISO

Im dłuższa ekspozycja, tym większe ryzyko szumów, powinieneś więc zacząć od najczystszej dostępnej czułości ISO. Ponieważ fotografujesz ze statywu, aparat będzie idealnie stabilny. Jeśli więc nie robisz zdjęć Drogi Mlecznej nocą (zob. rozdział 7), to ustaw najczystszą, najniższą wartość ISO, aby uzyskać obraz cechujący się najlepszą ostrością, kolorystyką i kontrastem. (Podbicie czułości ISO rzutuje na wszystko: od koloru przez kontrast do ilości szumu). W większości aparatów najczystsza wartość ISO wynosi 100, choć w niektórych będzie to 50 ISO, w innych 200 ISO. Jeśli chcesz szybko sprawdzić tę wartość dla swojego aparatu, wpisz w wyszukiwarkę Google model i producenta oraz frazę „native ISO” (oznaczającą optymalną wartość czułości). Wynik otrzymasz w mgnieniu oka. A jeśli wciąż nie będziesz przekonany, ustaw 100 ISO.

Na jak długo otworzyć migawkę?

Wierz mi lub nie, ale w niedługim czasie nabierzesz wprawy pozwalającej intuicyjnie ocenić czas otwarcia migawki w danej sytuacji, lecz zanim tak się stanie, powinieneś mieć coś, co pozwoli Ci uniknąć zgadywania (po prostu szkoda czasu). Właśnie dlatego warto pobrać jedną z bardzo przydatnych aplikacji, które obliczą wszystko za Ciebie. Nie tylko poinformują Cię, na jak długo powinieneś otworzyć migawkę w przypadku danej sceny, ale przeprowadzą odliczanie i ostrzegą w chwili, gdy trzeba będzie zakończyć ekspozycję. Moja ulubiona aplikacja tego rodzaju dla systemu iOS (iPhone) nosi nazwę NDTimer. Używam jej od lat, a obsługuję się ją następująco: przed założeniem filtra szarego (ND) na obiektyw przełącz aparat w tryb preselekcji przysłony, ustaw przysłonę na $f/11$, a potem naciśnij do połowy spust migawki. Gdy to zrobisz, zerknij w wizjer, aby sprawdzić, jaki czas naświetlania wybrał aparat w celu ustawienia prawidłowej ekspozycji. Przypuśćmy, że 1/40 sekundy. Uruchom aplikację NDTimer i w pierwszej kolumnie, w polu o nazwie *exposure* (ekspozycja), wybierz wartość 1/40s (wystarczy przewinąć tę kolumnę, jak na rysunku u góry po lewej stronie). Następnie w drugiej kolumnie wybierz skuteczność używanego filtra ND w stopniach (*stop*) ekspozycji — 3-stop, 6-stop, 10-stop itd. Trzeciej kolumny należy użyć tylko wtedy, gdy łączysz dwa filtry szare: na przykład na filtr o skuteczności 10 stopni ekspozycji nakładasz jeszcze jeden — trzystopniowy. W takim przypadku należy wybrać wartości 10-stop i 3-stop jak na środkowym rysunku. W górnej części aplikacji wyświetli się czas, na jaki powinieneś otworzyć migawkę, aby uzyskać prawidłową ekspozycję (rysunek u góry po prawej). Gdy będziesz gotowy do zrobienia zdjęcia, stuknij przycisk *Start*, aby uruchomić odliczanie. Po dojściu do zera aplikacja wyda krótki dźwięk. Bliskim odpowiednikiem tego programu dla Androida jest aplikacja ND FilterTimer.

Jak zrobić zdjęcie dłuższe niż 30 sekund

Większość aparatów fotograficznych umożliwia ustawienie czasu naświetlania nieprzekraczającego 30 sekund — po wybraniu tej wartości skala się kończy. Jak zatem zrobić zdjęcie o czasie naświetlania dłuższym niż 30 sekund? Należy wybrać tryb o nazwie *Bulb*. Tryb ten został stworzony specjalnie do robienia zdjęć o bardzo długim czasie ekspozycji. Migawka w tym trybie jest otwarta dopóty, dopóki naciskasz jej spust. Pięć minut. Dziesięć. Ile chcesz. W większości aparatów tryb *Bulb* jest jednym z głównych, jeśli więc w górnej części Twojego aparatu znajduje się pokrętko wyboru trybów, poszukaj na nim oznaczenia *B*. W innych przypadkach będziesz mógł skorzystać z osobnego przycisku lub wybrać stosowną opcję z menu. A co w przypadku aparatów, które umożliwiają wybranie dowolnego czasu naświetlania bez konieczności używania trybu *Bulb*? Możesz się tylko cieszyć, że przy robieniu zdjęć wymagających długich ekspozycji masz jeden problem z głowy.

Zasłoń wizjer, aby uniknąć „przeciekania” światła

Jeśli migawka aparatu jest otwarta na bardzo długo, istnieje spore ryzyko, że wizjer przepuści pewną ilość światła, które padnie na matrycę (chyba że używasz aparatu bezlusterkowego — wtedy nie masz się czym przejmować, gdyż ta przypadłość dotyczy lustrzanek). Niektóre modele aparatów są wyposażone w niewielką dźwignię umożliwiającą zasłonięcie wizjera (została ona zamontowana wyłącznie w tym celu). Jeśli Twój aparat jej nie posiada, możesz zasłonić wizjer... dosłownie czymkolwiek. Widziałem już, jak ludzie przesłaniają go kawałkiem tekturki albo taśmy gaffa (zob. strona 18). Na paskach do noszenia niektórych aparatów (tych, które są fabrycznie dodawane do sprzętu) znajduje się niewielki plastikowy dekielek, który umożliwia zasłanianie wizjera i blokowanie niepożądanego światła. Metoda nie ma znaczenia — ważne, by zastosować którąś z nich. Nawiasem mówiąc, nie zalecam zasłaniania wizjera palcem, bo możesz przypadkiem stuknąć sprzęt i go poruszyć, a to przekreśla udane ujęcie.

Dlaczego warto zablokować wężyk spustowy

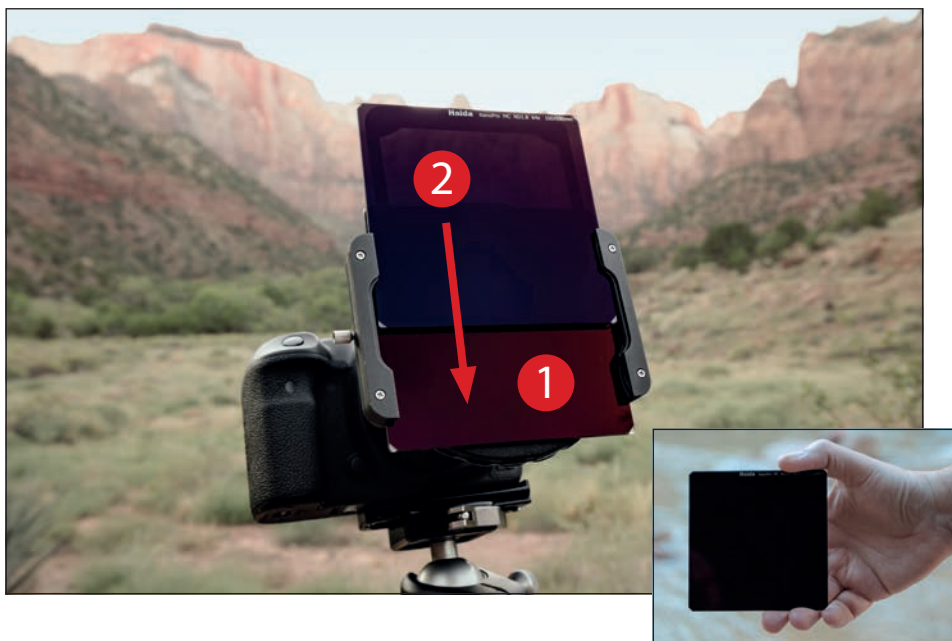
Jeśli zamierzasz zrobić zdjęcie z bardzo długim czasem ekspozycji (rzędu 10 albo 11 minut), to tkwienie w jednym miejscu i naciskanie spustu migawki przez dziesięć minut będzie Ci się dłużyć w nieskończoność. Z tego względu większość wężyków spustowych jest wyposażona w przełącznik umożliwiający zablokowanie spustu migawki — dzięki temu nie będziesz musiał go przez cały czas trzymać. W niektórych modelach należy najpierw nacisnąć guzik, a potem przesunąć go w górę, aby zablokować migawkę w otwartej pozycji (żółty fragment obudowy widoczny na przykładowym zdjęciu pod „suwakiem” oznacza, że migawka została zablokowana). Zdarzało mi się już robić zdjęcia z tak długim czasem naświetlania, że po naciśnięciu spustu migawki i zablokowaniu go wracałem do auta, aby poczekać na zakończenie ekspozycji (było bardzo zimno!). Tak czy inaczej najważniejsza jest świadomość istnienia takiej blokady w wężyku spustowym — jeśli ekspozycja ma trwać dłużej niż kilkanaście sekund, to rozwiązanie bardzo się przydaje.

Będiesz potrzebował filtra szarego (ND)

Trik umożliwiający robienie zdjęć o długim czasie naświetlania w ciągu dnia (gdy aparat ustawia bardzo krótką ekspozycję) polega na sklonieniu urządzenia do otwarcia migawki na znacznie dłużej niż wynika to ze wskazań światłomierza. Aby to zrobić, należy założyć na obiektyw bardzo ciemny filtr — tak zwany filtr neutralny (szary), nazywany też filtrem ND (wspominałem o nim w rozdziale 1). Filtry tego typu różnią się skutecznością przyciemniania — od 1 EV, czyli 1 stopnia ekspozycji (takie filtry przyciemniają kadr tylko o jedną działkę ekspozycji i nietrudno zgadnąć, że nie są zbyt popularne) aż do 12 – 15 stopni. (Nigdy nie zdarzyło mi się użyć filtra ciemniejszego niż 15 EV. Mało tego, nie znam nikogo, kto miałby ciemniejszy filtr. To i tak już bardzo, bardzo dużo). Jeśli chodzi o mnie, to najczęściej używam filtrów o skuteczności 10 stopni ekspozycji — to moja ulubiona wartość. Umożliwia mi ona robienie zdjęć o długim czasie naświetlania właściwie w dowolnym świetle. Możesz wybrać wariant nakręcany, który znakomicie się sprawdza w przypadku częstych podróży (ja używam filtrów marki Haida), ale taki filtr pasuje tylko do obiektywów o jednej, konkretnej średnicy (mój pasuje wyłącznie do obiektywu o średnicy 77 mm). Z tego względu mam też inny rodzaj filtra tej samej firmy — prostokątną, szklaną płytkę, którą montuje się w uchwycie przed obiektywem (opisałem go na następnej stronie). Zaletą tego rozwiązania jest możliwość dokupienia niedrogich adapterów umożliwiających zastosowanie tego samego filtra z obiektywami o mniejszej i większej średnicy. Nie jest on może równie wygodny jak filtry nakręcane, ale mimo wszystko stosunkowo łatwy w obsłudze. (Montaż wymaga większej liczby czynności, a całość jest większa i bardziej uciążliwa w transporcie). Nawiasem mówiąc, do filtrów szarych marki Haida przekonała mnie kolorystyka — moim zdaniem idealna. Wiele filtrów ND wprowadza jakieś zabarwienie (na przykład mój filtr marki B+W sprawia, że zdjęcia zrobione z długim czasem naświetlania mają brązowy odcień, który może wygląda ładnie, ale nie oddaje kolorystyki sceny).

Łączenie filtrów szarych w celu przedłużenia ekspozycji

Wspomniałem, że używam filtra szarego o skuteczności 10 stopni ekspozycji, który w większości przypadków sprawdza się doskonale, lecz co zrobić, jeśli trzeba otworzyć migawkę na jeszcze dłuższy czas niż pozwala na to filtr 10 EV? W takich przypadkach trzeba połączyć filtry: nałożyć na istniejący kolejny filtr szary. Z tego względu oprócz filtra o skuteczności 10 stopni zabieram ze sobą filtr 3 EV, który dokładam do poprzedniego tylko wtedy, gdy zależy mi na jeszcze dłuższym czasie otwarcia migawki (zwłaszcza w bardzo słoneczny dzień). Oto przykład: jeśli przed założeniem filtra 10 EV prawidłowy czas naświetlania wynosił 1/60 sekundy, to po założeniu tego filtra (numer 1 na przykładowym zdjęciu) w celu uzyskania właściwej ekspozycji trzeba ustawić czas na 17 sekund. Dołożenie drugiego filtra ND o skuteczności 3 stopni ekspozycji wydłuży czas naświetlania do 2 minut i 16 sekund. To ogromna różnica (jak widać dodanie drugiego filtra szarego o skuteczności 3 EV naprawdę zmienia postać rzeczy).

Ustawianie ostrości w trybie Live View

Po założeniu filtra ND na obiektyw scena w wizjerze może się stać właściwie zupełnie czarna. Z tego względu warto ustawić ostrość przed założeniem filtra — potem bowiem dla aparatu zapada nieprzenikniona czerń uniemożliwiająca automatyczne ostrzenie. Niektóre aparaty umożliwiają jednak sprawdzenie czasu naświetlania z filtrem w trybie Live View. Na przykład w większości aparatów marki Canon nawet po założeniu filtra szarego można włączyć tryb Live View (w którym obraz jest wyświetlany nie w wizjerze, lecz na ekranie LCD z tyłu aparatu), aby zapoznać się z podglądem ekspozycji. Podobnie jest w przypadku aparatów bezlusterkowych, z tą różnicą, że podgląd sceny możesz obejrzeć także w wizjerze, co jest bardzo wygodne. Możliwość ta przydaje się zwłaszcza wtedy, gdy już oswoisz się z długimi ekspozycjami na tyle, by nie używać aplikacji z minutnikiem — możesz włączyć podgląd Live View (lub zerknąć przez wizjer elektroniczny w aparacie bezlusterkowym) i na podstawie jasności sceny zupełnie trafnie oszacować potrzebny czas otwarcia migawki. Podkreślam, że najlepiej sprawdza się to już po jakimś czasie robienia zdjęć z długim czasem naświetlania, ale powinieneś o tym wiedzieć wcześniej, by móc wykorzystać tę funkcję, gdy będziesz bardziej doświadczony.

Drugie zdjęcie w trybie preselekcji przysłony w celu zaakcentowania ostrości

Tej sztuczki nauczyłem się od mojego serdecznego przyjaciela i eksperta od długich czasów naświetlania, Mimo Meidany'ego. Otóż po zrobieniu zdjęcia o długiej ekspozycji zdejmij filtr szary z obiektywu, włącz tryb preselekcji przysłony i zrób zwykłe zdjęcie (nie o długiej ekspozycji). To drugie zdjęcie przyda się po to, by dało się wyostrzyć szczegóły sceny na etapie postprodukcji w Photoshopie (w Lightroomie ten trik nie zadziała). Zdarza się bowiem, że na fotografiach o długim czasie naświetlania woda wygląda jedwabiście gładko albo na niebie są piękne, rozmyte pasma chmur, lecz inne, ważne fragmenty kadru również są odrobinę nieostre. Najdrobniejsze poruszenie, gdy migawka jest otwarta, najłżejsze wibracje wywołane przez przejeżdżający samochód albo kroki ludzi spacerujących mostkiem, z którego robisz zdjęcie, mogą doprowadzić do nieznacznego rozmycia obrazu. Właśnie dlatego przydaje się druga fotografia, na której wszystko jest idealnie wyraźne. Jeśli woda albo płynące po niebie chmury wyjdą trochę nieostre, to nawet tego nie zauważysz, bo wszak i tak miały być rozmyte w ruchu — lecz inne detale powinny być wyraziste. Pomocnicze zdjęcie może w tej kwestii oddać nieocenione usługi. Ten trik uratował mnie niejedną raz. W rozdziale 8. poświęconym edycji obrazu pokażę Ci, jak połączyć te dwie fotografie (jedną o długim czasie naświetlania i drugą zrobioną w trybie preselekcji przysłony), aby uzyskać superostro i szczegółowy obraz. (To naprawdę łatwe, poradzi sobie z tym każdy). Jeśli jednak nie zrobisz pomocniczej fotki, tej sztuczki nie da się zastosować. A zatem gdy wykonasz już dobrze skomponowane i wykadrowane zdjęcie z długim czasem naświetlania, zrób drugie, zwykłe, w tym samym położeniu. Może Ci się przydać!

Redukcja szumów przy długiej ekspozycji

© Adobe Stock/Colin & Linda McKie

Wiele aparatów fotograficznych jest wyposażonych w funkcję służącą do redukcji szumów przy długim czasie ekspozycji, a choć jej nazwa brzmi kusząco, nie zalecam jej włączania. Pierwsza wada polega na tym, że redukcja szumów jest aktywowana w aparacie zaraz po zrobieniu zdjęcia i podwaja czas oczekiwania na wykonanie kolejnej fotki. (W wielu przypadkach przez ten czas na wyświetlaczu z tyłu aparatu nawet nie widać zrobionego zdjęcia). Jeśli na przykład włączysz wspomnianą funkcję i zrobisz zdjęcie wymagające ekspozycji trwającej 6,5 minuty, to będziesz musiał poczekać kolejne 6,5 minuty, aż funkcja redukcji szumów zrobi, co do niej należy — w rezultacie czas oczekiwania na oszacowanie jakości zdjęcia wydłuży się do 13 minut. Co gorsza, omawiana redukcja szumów ma wpływ na nieco inny rodzaj zakłóceń niż zwykle usuwamy, więc być może i tak będziesz musiał dodatkowo odszumić fotografię na etapie postprodukcji. Krótko mówiąc, ja nie włączam tej funkcji w aparacie. Jeśli chcę odszumić obraz, robię to w Lightroomie albo w module Camera Raw w Photoshopie. Poddaję redukcji szumów oryginalny obraz RAW tylko w tych miejscach, w których jest to konieczne (zob. strona 173). Aparat czegoś takiego nie potrafi — funkcja redukcji szumów będzie zastoszowana w odniesieniu do całego obrazu.

Jedwabista woda w strumieniach i wodospadach

Jeśli chodzi o fotografowanie wodospadów, to na ogół zależy nam na efekcie aksamitnie gładkiej wody („zamrażanie” wody w kadrze wygląda... no cóż, powiedzmy, że nieprofesjonalnie). Efekt ten można uzyskać na kilka sposobów. Na szczęście woda płynie z reguły tak szybko, że w celu jej aksamitnego rozmycia nie trzeba ustawiać bardzo długich czasów naświetlania — wystarczą dwie lub trzy sekundy, a czasami nawet mniej. Co więcej, w pewnych sytuacjach można otrzymać oczekiwany efekt nawet bez użycia filtra szarego, zwłaszcza jeśli fotografujesz wodospad w lesie lub w bardzo pochmurny dzień. Wtedy wystarczy ustawić przysłonę na $f/22$ i jeśli nie jest zbyt widno, woda na zdjęciu wyjdzie aksamitnie gładka. W niektórych przypadkach wystarczy zastosować filtr polaryzacyjny (zob. strona 13), który przyciemni scenę na tyle, by trzeba było nieznacznie wydłużyć czas ekspozycji. Oczywiście zawsze możesz zastosować filtr szary, lecz w tym przypadku raczej nie będziesz potrzebował takiego o skuteczności 10 stopni — filtr 3 EV powinien się sprawdzić doskonale. To tylko kilka możliwości fotografowania wodospadów i strumieni.

Pokaż ruch chmur

Są dwa główne efekty, które w fotografii krajobrazowej można uzyskać dzięki długiej ekspozycji: (1) aksamitnie gładka woda i (2) cudownie rozmyte chmury. Aby osiągnąć efekt rozmytych chmur, muszą się one poruszać — im szybciej, tym lepiej. Jeśli chmury się nie poruszają, tylko po prostu nieruchomo zdobią niebo (jak się czasami zdarza), to długa ekspozycja nie ma sensu, bo na zdjęciu chmury wyjdą po prostu odrobinę nieostre. Oczywiście jeśli chmur nie widać wcale, to nawet nie wyjmuj sprzętu z samochodu, tylko jedź dalej, gdzie Cię oczy poniosą.

Malowanie światłem

© Adobe Stock/bereta

To bardzo ciekawa (i sprawiająca wiele frajdy) odmiana zdjęć o długiej ekspozycji. Takie fotki zwykle robi się nocą, a trik polega na doświetleniu jakiegoś obiektu na pierwszym planie (na przykład pobliskich głazów), gdy migawka jest otwarta. Za pomocą małej latarki trzeba po prostu „pomalować” wybrany obiekt, a po zakończeniu naświetlania okaże się, że ów doświetlony fragment jest wyraźnie widoczny. Natężenie efektu może być bardzo różne — od subtelnego rozjaśnienia do potoku światła kojarzącego się z lampami studyjnymi. Wszystko zależy od tego, jak długo będziesz malować. Przede wszystkim, potrzebujesz jakiejś latarki (na stronie 142 w rozdziale poświęconym fotografowaniu nocnego nieba i Drogi Mlecznej znajdziesz kilka sugestii). Gdy już będziesz miał latarkę i naciśniesz spust migawki, aby zainicjować długą ekspozycję, zacznij malować obiekt, który chciałbyś rozjaśnić. Prawidłowy czas malowania ocenia się metodą prób i błędów, przygotuj się więc na to, że każde takie nocne zdjęcie będzie wymagało kilku podejść. (Im dłużej malujesz, tym jaśniejszy będzie doświetlany obiekt. W większości przypadków będziesz malował bardzo krótko, lecz wiele zależy od wielkości obiektu). Po rozpoczęciu malowania nie zatrzymuj snopa światła w jednym miejscu, bo na zdjęciu wyjdzie ono znacznie jaśniejsze — poruszaj latarką płynnie i przez cały czas ekspozycji.

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

-
1. ZAREJESTRUJ SIĘ
 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Fotografia krajobrazowa

według Scotta Kelby'ego

Scott Kelby

jest uznawany za najlepszego na świecie autora książek poświęconych nauce fotografowania. Jest także redaktorem i wydawcą cenionych magazynów „Photoshop User” i „Lightroom Magazine” oraz dyrektorem generalnym edukacyjnego serwisu internetowego KelbyOne. Jako rozchwytywany wykładowca uczy fotografii i obsługi Lightrooma na warsztatach na całym świecie. Napisał blisko sto książek, wiele z nich otrzymało nagrody i wyróżnienia.

Marzysz, by Twoje fotografie krajobrazu wzbudzały podziw i zazdrość? By wywoływały emocje i niedowierzanie, że można tak pięknie pokazać świat? Oczywiście, aby robić takie zdjęcia, trzeba mieć sporo szczęścia i miesiącami studiować techniki fotografowania. ... albo znaleźć mistrza, który podzieli się wiedzą i umiejętnościami. Kimś takim jest Scott Kelby, uznany na świecie ekspert. W swoich książkach tłumaczy, jak przygotować sprzęt, jak zaplanować sesję, zdradza sekrety postprodukcji. Co więcej, jeśli napotkasz jakieś problemy, szybko pomoże Ci je rozwiązać. Dzięki naukom mistrza Twoje zdjęcia będą zachwycające, piękne, pełne emocji — niezapomniane. Jeśli marzysz o nauce u prawdziwego mistrza fotografii krajobrazu, artysty i znawcy, jesteś u celu!

Ten unikatowy podręcznik odkryje przed Tobą tajniki tworzenia najlepszych zdjęć krajobrazowych. Opisano tu warsztaty, sprawdzone techniki i triki profesjonalistów. Omówiono szerokie spektrum tematów, w tym kwestie potrzebnego sprzętu, ustawień aparatu fotograficznego i edytowania zdjęć. Dowiesz się, jak fotografować o świcie i w nocy, jak uwiecznić strumienie i wodospady, jak poradzić sobie ze zdjęciami nocnego nieba, Drogi Mlecznej i kapitalnych panoram. Docenisz, że podręcznik jest pozbawiony zbędnej teorii, za to naszpikowany praktycznymi, kluczowymi w chwili robienia zdjęcia wskazówkami. Układ treści maksymalnie ułatwia odnalezienie potrzebnego zagadnienia: na jednej stronie omówiono tylko jeden temat!

W tej książce między innymi:

- zasady planowania, prowadzenia sesji i postprodukcji zdjęć krajobrazowych
- porady dotyczące ustawień najlepszych dla fotografii pejzażowych
- specjalne dla pejzaży metody ustawiania ostrości aparatu
- techniki fotografowania z długim czasem naświetlania
- bezcenne wskazówki dotyczące wyboru potrzebnego sprzętu

Mistrz fotografii? Sfotografuje pięknie pejzaż — każdym aparatem!

Helion	KOD KORZYŚCI Sięgnij po więcej! ▶	
helion.pl	ISBN 978-83-283-9760-6	
HELION SA ul. Kościuszki 1c 44-100 Gliwice tel.: 32 230 98 63 helion@helion.pl		
9 788328 397606		
Cena: 59,90 zł		

kelbyone

rockynook